

**Foredrag i Oslo Militære Samfund
10. april 2000.**

ERFARINGER FRA KFOR I ved

Oberstløytnant Robert Mood
Sjef for Telemark bataljon - KFOR I

Tiden i Norge

I løpet av noen korte hektiske sommermånedene - fra beslutning 11 juni 99 til deployering i september 99 - bygget Hæren om TMBN (Telemark bataljon) til den beskyttelse og kapasitet som kreves i internasjonale kap VII operasjoner og TMKP (Telemark kompani) ble trukket hjem fra SFOR-tjeneste i Sarajevo. Avdelingen ble komplettert med over 50% nytt personell (dog mange utdannet ved TMBN tidligere) for så å bli samtrent i løpet av 8 hektiske uker fra 1. aug. En meget krevende, men inspirerende periode, da viljen til å finne løsninger og realisere disse var meget stor i alle ledd av Hæren.

Den entydige overordnede erfaring jeg sitter igjen med fra forberedelsene i Norge er at en utrykningsstyrke må etableres og samtrenes med materiell og personell i henhold til den KOP (Krigsoppsetningsplan) den skal nytte ved innsetting. At det gikk bra denne gangen skyldes i stor grad befalet som hadde trent og øvet sammen over lang tid og dermed bygget opp betydelig kompetanse gjennom trening, IRF-tilknytningen (IRF=Immediate Reaction Force) og deltagelsen med TMKP i SFOR. Det er selvsagt ikke noe nytt i dette, tvert imot, men desto mer forunderlig er det at vi tillater oss å se bort fra denne grunnleggende erkjennelse.

La oss ikke gjøre det om igjen! Det øker risikoen for å feile vesentlig og det fører etter all sannsynlighet til betydelige merkostnader.

Deployeringen

Allerede i juli var bataljonsledelsen på rekognosering i Kosovo, 23 august sendte vi de første soldater ned, 6 oktober var bataljonen på plass i sin helhet med en del ikke-kritiske mangler på materiellsiden, og den 12 oktober overtok vi ansvaret for vår teig i Kosovo.

Overføringen av nesten 1000 soldater, 300 kjøretøyer og flere hundre tonn materiell foregikk både over sjø, på landeveien og gjennom luften. Overføringen var vellykket, ikke minst takket være NSE (Norwegian Support Element) med sine transportkontrollressurser og NCC (Norwegian Contingent Commander) med sin stab. Vår deployering og etablering bekrefter at modellen med en separat NCC som utøver OPCON (operativ kontroll) inntil avdelingene kommando-overføres til NATO, er god.

Innledningsvis var planen fra ITF (Implementation Task Force) at en semimobil infrastruktur basert på containerløsninger skulle være etablert innen 1 nov 99, dette viste seg meget ambisiøst. Vi la heldigvis opp til et betydelig lavere forventningsnivå internt enn det ITF-ambisjonen inviterte til, noe vi nøt godt av gjennom hele kontingenten da forskyvning av fremdriftsplaner raskt ble regelen. Med dette som utgangspunkt så vi motiverende fremskritt gjennom hele kontingenten, ikke minst takket være vårt eget pansrede ingeniørkompani som jobbet dag og natt samtidig som de løste krevende oppdrag i forbindelse med minerydding, ueksplodert ammunisjon og incidentstøtte. En solid ingeniøravdeling som integrert del av styrken har vist seg avgjørende for både å kunne løse oppdrag fra første dag, og støtte NCC og ITF'ens arbeide med infrastruktur.

TMBN's motivasjon og hovedfokus i dette arbeidet har vært de som kom etter oss, det å gi NORBN en god start ved å avlevere en veletablert infrastruktur i tillegg til en stabil sikkerhets-situasjon i eget AO (Area of Operation).

Det har vi lyktes med!

Ved neste korsvei bør vi imidlertid etter mitt syn, ha som ambisjon at i alle fall reaksjonsstyrken (første kontingent) utrustes med betydelig mindre ressurskrevende og mer mobile infrastrukturenløsninger enn dagens containerløsninger.

Situasjonen i Kosovo

Det internasjonale samfunn står ovenfor en meget krevende utfordring i Kosovo. Fraværet av vilje til fredelig sameksistens er påtagelig. Noe forenklet kan vi si at Kosovoalbanerne ser seg selv som frigjørere av "sitt land" og har et selvstendig Kosovo som mål. Mange lokale Kosovo-serbere på den annen side, ser seg selv som ofrene i det internasjonale samfunns spill og har en fullstendig re-integrering i Serbia som mål.

UNMIK (United Nations Mission in Kosovo) administrerer Kosovo med multi-etnisk demokrati og provinsen som autonom del av Serbia som mål. Sterke viljer med forskjellig mål og manglende vilje til fredelig sameksistens materialiserer seg i et scenario som er meget utfordrende for militære styrker.

Siden KFOR marsjerte inn i Kosovo sommeren 99 har situasjonen endret seg mye. KFOR ble mottatt som helter og hyllet av Kosovoalbanerne under innmarsjen. Utfordringene med å etablere en troverdig og effektiv siviladministrasjon gjennom UNMIK og gjeninnføring av lov og orden, herunder et effektivt rettssystem har vist seg vanskeligere enn forventet.

Både Kosovoalbanske og serbiske grupperinger prøver i økende grad å utnytte enhver tabbe eller svakhet, KFOR må derfor være konstant på vakt for å unngå å bli utnyttet av noen side. Den albanske majoritetens frustrasjon over at selvstendighet ikke er på UNMIK's agenda er økende, mens serberne søker å isolere sine lokalsamfunn fra den albanske majoriteten for å oppnå sikkerhet. Utviklingstrekk som vil kunne føre til ytterligere splittelse og konflikt. Multi-etnisk integrering lar seg ikke påtvinge et samfunn mot befolkningens vilje.

KFOR kan ikke skape varig fred og stabilitet for befolkningen i Kosovo, styrken kan bare etablere og vedlikeholde et minimums sikkerhetsnivå som grunnlag for politiske løsninger. På dette fundament skal UNMIK lede og koordinere arbeidet med gjenoppbygging, innføring av demokrati og etablering av normale samfunnsfunksjoner. De forskjellige politiske grupper arbeider med å samle støtte i de varslede valg. Det vil neppe forundre noen om det blir en valgkamp med voldelige innslag.

Det internasjonale samfunn står ovenfor en formidabel utfordring både i arbeidet med å registrere velgere og å vinne aksept for den endelige registrering hos begge folkegrupper. Dernest skal valglokaler sikres og valgresultatene omsettes til levedyktige demokratiske prosesser og institusjoner som vinner alle folkegruppers tillit. Dette er meget vanskelig oppgave.

- UNHCR, OSCE og EU er de tre andre pilarene i den samlede innsats i Kosovo.
- UNHCR koordinerer den humanitære innsatsen og minerydding.
- OSCE leder arbeidet med menneskerettigheter og legger til rette for innføring av demokrati og de kommende valg.

EU leder arbeidet med infrastruktur og økonomi. Tilsynelatende en helhetlig tilnærming, men mye tyder på at de nødvendige ressursene uteblir eller kommer for sent og at koordineringen burde vært bedre. For å ha håp om å lykkes må det internasjonale samfunn handle raskt og helhetlig så snart den militære situasjon er avklart, det gjorde vi ikke i Kosovo. Som eksempel kan jeg nevne at rettssystemet fortsatt ikke fungerer og at det internasjonale politi fortsatt er sterkt underbemannet (kun ca 2500 på plass av et behov på 6000) 9 måneder etter at de burde vært på plass med full styrke.

Som en konsekvens av dette løser KFOR fortsatt mange politioppgaver og den internasjonale politistyrken har store problemer med å få oversikt over de uformelle makt- og økonomiske strukturer som i mellomtiden har fått nesten fritt spillerom. Troverdigheten hos befolkningen generelt, og hos de serbiske minoriteter spesielt, settes i stadig større grad på prøve av at de som pågripes ikke rettsforfølges og er tilbake på gata i løpet av timer. Det er dermed vanskelig å være optimist på Kosovos vegne, men som soldat godt å registrere at KFOR gjør sin del av jobben på en skikkelig måte.

Å planlegge og gjennomføre det som skal til for å bygge langsiktig fred og stabilitet basert på demokratiske prinsipper og markedsøkonomi i Kosovo blir derfor en stor utfordring i mange år fremover. Særlig når dette søkes gjort i et område som ikke har tradisjon for noen av delene og det internasjonale samfunns mål ikke faller sammen med noen av de respektive befolkningsgruppers mål. Når dette er sagt er det viktig å påpeke at 9 mndr er veldig kort tid i denne sammenheng, så mye er tross alt oppnådd.

Forholdsvis stabil sikkerhet er etablert til tross for de episodene vi ser til daglig. Kosovo er ubetinget et tryggere sted å være nå en for 9 måneder siden. Alle hovedveier og de fleste sideveier er mineklarert, samt at 71% av skolene og 15 000 privatboliger er klarert for minefeller. Mange skoler er rehabilitert og tatt i bruk til undervisning igjen. UCK er demilitarisert og har levert inn store mengder våpen. Kosovo Protection Corps er i etableringsfasen. Når etablert, vil denne organisasjonen kunne spille en viktig rolle i gjenoppbyggingen av Kosovo.

De humanitære hjelpeorganisasjonene fungerer godt i noen områder, mindre godt i andre. Vår humanitære innsats kompletterer deres på en fin måte og skolen TMBN bygget i Plementina er i så måte et godt eksempel. Mye er med andre ord tross alt oppnådd, men la det ikke være tvil; veldig mye viktig arbeid gjenstår før Kosovo er satt trygt på sporet mot en sikker fremtid for alle basert på gjensidig respekt og likeverd. Den viktigste overordnede erfaring er gjort før, men er fortsatt like gyldig; Militær suksess i denne type operasjoner er etablering og vedlikehold av sikkerhet som grunnlag for koordinert politisk og humanitær innsats.

KFOR løser sitt meget krevende oppdrag på en god måte, det internasjonale samfunn derimot mangler et helhetlig konsept som kan sikre koordinert fremdrift og effektivitet når det militære element har lagt forholdene til rette.

TMBN's operasjoner

Vårt oppdrag har vært å etablere sikkerhet for alle, påse at tidligere UCK etterlevde avtalene, yte nødhjelp samt legge til rette for UNMIK og hjelpeorganisasjonene.

Tilstedeværelse, uforutsigbart nærvær og fleksibel oppdragsløsning med mobile reserver har stått sentralt i konseptet vårt. Alle operasjoner måtte underbygge vår troverdighet og upartiskhet og enhver anledning til å fremme at KFOR og UNMIK sammen forbedrer situasjonen i Kosovo ble utnyttet til fulle. Både i daglig drift, i planlegging og i arbeidet med etablering av leirene måtte vi huske at vi også skulle være i stand til å gjennomføre konvensjonelle krigshandlinger dersom KOSOVO skulle bli angrepet, heldigvis har dette ikke skjedd, men et slikt scenario kan ikke utelukkes helt.

Det som imidlertid har hatt størst betydning for TMBN's tilnærming til oppdraget er at i Kosovo Polje og Obilic samt mange av de andre landsbyene i vårt AO var det kritisk behov for tilstedeværelse. I disse områdene bor det serbere og sigøynere som tross intens trakassering og hevnaksjoner fra Kosovoalbanernes side forblir, men er på nippet til å gi opp.

Fra dag en av ble det dermed avgjørende å etablere tilstedeværelse i de aller fleste landsbyer for å berolige og beskytte minoritetene, samt avskrekke de grupperinger hevnlysten drev til å brenne hus, drepe og trakassere. Samtidig var den engelske bataljonen vi skulle avløse hovedsakelig etablert i skolebygninger og andre offentlige bygg. Bygg som det nå ble viktig å frigjøre til sine egentlige formål. Alt i alt førte dette til at TMBN gikk direkte ut i et feltoppdrag med krevende oppdragsløsning på alle nivåer.

Bataljonens AO ble delt i tre kompaniteiger og de første 6-8 uker var preget av oppdragsløsning 14-20 timer pr døgn for alle. Hverdagen var preget av skarpe situasjoner flere ganger i døgnet i denne perioden.

Beskyttelse av egne styrker ble med denne tilnærming en stor utfordring. Bygging av tredobbelt kveilehinder i kilometervis, sandsekkstillinger og hesko-gabioner opptok mye av "fritiden" i perioden frem til jul. 5 hovedleire og alle småposisjoner ute i AO skulle gis nødvendig sikkerhet på kort tid samtidig som oppdraget måtte løses.

Handlefrihet og evne til å komme potensielle kriser i forkjøpet etablerte vi med Støttekompaniet, komplettert med ingeniør-, sanitets-, EOD- (Explosive Ordinance Disposal) og bergingsressurser som utgjort bataljonens mobile reserve. Den er blitt satt inn for å vise styrke og avskrekke mange ganger i løpet av kontingenten.

Et Geværkompani(-) underlagt ingeniør-, sanitets-, EOD- og bergingsressurser på 24t marsjberedskap TFV (Task Force Viking), har vært stilt tilgjengelig for brigaden og KFOR siden ca 1 nov.

Etter hvert som vi styrket grepet på eget AO, normaliserte forholdene seg noe og ITF'en, godt hjulpet av PINGKP (Pansret ingeniørkompani), fikk på plass det minimum som kreves for å gi soldatene mulighet for både å dusje en gang i uka og spise godt. Kokkene vi hadde med ut har gjort en utrolig jobb under meget primitive forhold etter de innledende uker med stridsrasjoner.

Forholdet til tidligere UCK har fra første dag vært krevende, men ryddig, og enn så lenge viser de på lederhold vilje til å etterleve de inngåtte avtaler. KpC er etablert og viser vilje til å finne sin plass som en sivilforsvarsorganisasjon, selv om selvbildet i organisasjonen først og fremst er soldatens og et fremtidig Kosovos Forsvar. Viktig for det gode forholdet var de kurs vi arrangerte for KpC-personell i ikke-militære disipliner som f eks førstehjelp.

I november sendte vi som første nasjon den nevnte TFV bygget rundt KpB som forsterkning og solidaritetsdemonstrasjon til Kosovska Mitrovica i MNB(N)'s (Multinational Brigade North) teig, etterfulgt av finnene og svenskene. I midten av desember roet situasjonen seg merkbart selv om skytingen vedvarte og øket på gjennom jule- og nyttårsfeiringen. Begge høytider ble preget av omfattende operasjoner og høy intensitet for å unngå at feiringen utartet til trakassering av minoriteter.

I januar sendte vi som eneste nasjon en større styrke til provinsgrensen helt i NORD til støtte for den Belgiske bataljonen i MNB(N). Senere TFV til Mitrovica igjen og to ganger senere til Lipljan til støtte for FINBAT. Mindre spesialist- grupper ING/DOG/SAN/etc har vært avgitt til støtte for andre brigader regelmessig. I det hele tatt har tiden i Kosovo vært preget av aktiv bruk av bataljonens kapasiteter både i egen brigadeteig og andre steder i Kosovo.

Det er også verdt å nevne at vårt flykontrollag tidlig etablerte seg som en ressurs for de øvrige lands lag og ble nyttet i instruktør/veilederrollen av brigaden.

Vi lærte raskt at for å være troverdig må det som sies følges opp med handling. Når en beslutning er tatt må den implementeres kontant, med overveldende styrker og uten nøling. Med en gang en veisperring etableres av sivile eller en part må den fjernes. Hvis vi tillater at de står oppe over tid vil de bli mye vanskeligere å fjerne. Oppskriften ble å isolere stedet, kort forhandling, deretter fjerne veisperringen med makt hvis nødvendig.

Høy standard og rutiner som gir et tillitsvekkende førsteinntrykk sammen med en vennlig holdning til sivilbefolkningen, er selvsagt også viktig for å styrke troverdigheten som profesjonell og effektiv styrke. Full kontroll på eget område er ett annet viktig stikkord. Hvem som bor i hvilket hus, jobber hvor og har barn på skole hvor. Flest mulig patruljer må foregå til fots og være et virkemiddel for å bli godt kjent både med befolkningen og eget område som grunnlag for raske og riktige beslutninger nå dette kreves.

Det ble vår rolle å pågripe enhver som begikk et alvorlig lovbrudd for raskest mulig å overlevere saken til UNMIK Police. Ikke alltid like enkelt på grunn av det internasjonale politi's underbemanning, men takket være felles planleggingsmøter og koordinert oppdragsløsning med både MSU og UNMIK POL gikk dette samarbeidet stort sett greit.

Vi iverksatte tiltak kontant mot enhver paramilitær gruppering som drev aktivitet i AO. Enhver ulovlig styrke skulle ikke være i tvil om at KFOR ikke ville tolerere deres tilstedeværelse og aktiviteter. Det samme gjaldt enhver organisasjon eller institusjon som samarbeidet med disse. Uredd fremferd og profesjonell, men vennlig opptreden la grunnlaget for respekt hos sivilbefolkningen og derigjennom effektiv styrkebeskyttelse når vi beveget oss rundt på en av de utallige patruljene dag og natt.

Trafikken er og vil forbli en stor utfordring. Jeg fastsatte 60 km/t som fartsgrense for egne kjøretøyer, men det har ikke vært like lett å få alle til å innse at det er mye viktigere å komme frem og være klar til å løse oppdrag et par minutter senere enn ikke å nå frem i det hele tatt!

Det er selvsagt ikke en primæroppgave for militære styrker å drive humanitær hjelp, men i begrenset omfang er det et utmerket verktøy for å vinne befolkningens tillit og derved øke egen styrkebeskyttelse. Vi fikk melding om tilgang til midler uten øvre grense via NCC søndag 31 okt 99 for dette formål. Godkjenning og tilsagn om finansiering av prosjekter via kommandokjeden har imidlertid tatt meget lang tid (uavklart pr 15 mars 2000) og dermed redusert verdien av denne type tiltak både for egen Force Protection og for befolkningen.

I TMBN AO har vi hatt både greske, italienske, russiske og tyske styrker forlagt. Alle har vist stor vilje til samarbeid, men spesielt interessant synes jeg det har vært å oppleve det gode og konstruktive forholdet vi fikk til de russiske styrkene.

Samarbeidet med vår Svenske nabobataljon i ØST og den Finske i SYD har vært meget godt. Fra mitt synspunkt er det intet til hinder for et utvidet samarbeid med de nordiske nasjoner i denne type operasjoner. Både felles etterforsyning og samordnede styrkebidrag er etter min vurdering aktuelle veier å gå som vil kunne gi ikke ubetydelige innsparinger for den enkelte nasjon. Den viktigste erfaring på dette området er at KFOR forutsetter en betydelig grad av fleksibilitet i bruk av de enkelte lands styrkebidrag, både i og utenfor egen brigadeteig. En balansert godt utrustet manøveravdeling - som TMBN har vært - gav oss muligheter til aktivt å innfri dette, og det ble lagt merke til.

En annen viktig erfaring er at stridsevnen med tanke på høyintensitets-operasjoner reduseres i løpet av 6 måneder med fullt fokus på fredsstøtteoperasjoner. En avdeling som kommer hjem etter et slikt oppdrag bør derfor gjennomgå kvalitativ avdelingstrening med vekt på samvirke før den eventuelt settes inn i høyintensitetsoperasjoner som reaksjonsstyrke.

Personellet

Fra første dag etter at beslutningen om innsetting ble tatt har sterk avdelingsfølelse og lojalitet til oppdraget som skulle løses, preget avdelingen. Organisasjonene og deres tillitsvalgte har vært utfordrende og konstruktive spillere til avdelingens beste.

Krigshistorien forteller oss entydig at følelsesmessige bindinger til eget lag og tropp samt behovet for ikke å svikte sine kamerater er viktigste drivkraft. For - i størst mulig grad - å sikre at ildåpen ikke blir katastrofal må man etablere denne avdelingsfølelsen som del av utdanning og trening før innsetting. Å skape en avdeling - etablere avdelingsfølelse - er ikke gjort på noen få uker, den bygges opp over tid, lang tid.

Samtrening av befal er minst like viktig som samtrening av mannskapene. Samtrening er et omfattende begrep som favner befal, mannskaper, vertikale funksjoner og samvirke horisontalt fra lag og tropp, til kompani og bataljon. Hovederfaringen er imidlertid at dersom befalet har den nødvendige samtrening, erfaring, kompetanse og vilje til å fokusere på oppdraget fungerer avdelingen. Å være en del av en internasjonal formasjon (for TMBN's del AMF(L) Allied Mobile Force Land) gjennom utdanning/trening bidrar i stor grad til avdelingsfølelse i tillegg til å gi viktig kompetanse som vi dro nytte av i forbindelse med deployeringen. Det er derfor etter min mening viktig å opprettholde IRF(L) tilknytningen i fremtiden.

Erfaring på lagførernivået er vanskeligst å bygge opp og lettest å miste på grunn av vårt karrieresystem og gradsstruktur.

Erfaring og kompetanse på dette nivået er imidlertid avgjørende for avdelingens effektivitet og troverdighet. De lagførere som var med TMBN ut etter å ha vært gjennom UB-internasjonalt ved OR har gjort et spesielt solid inntrykk, sammen med våre grenaderer og erfarne engasjerte lagførere. En ytterligere styrking av dette nivået gjennom økt innslag av langtidsvervede bør være en vei å gå.

Forsvarets Stressmestringsteam har støttet TMBN i flere år, så også i forbindelse med oppdraget i Kosovo. Heldigvis har vi ikke hatt mange akuttsaker, men evalueringene og samtaler underveis har gitt både kompanisjefene og undertegnede viktige impulser og signaler i vårt personellarbeid og lederskap. Dette hadde ikke fungert hvis ikke teamet på forhånd hadde vunnet avdelingens tillit og gjennomført sitt arbeid med høy integritet. Modellen fungerer meget bra og arbeidet bør videreføres.

TMR (Telemark regiment) har utviklet en modell for informasjon til pårørende under perioden ute, og mottak av personell etter fullført oppdrag som sikter spesielt mot å bekrefte for hver enkelt at gjennom å ta utfordringen og yte sin innsats har han/hun bidratt personlig til fred og frihet på nasjonens vegne og fortjener anerkjennelse og takk for det. Sentralt står høytidelig innmarsj med pårørende og øvrighetspersoner tilstede samt avdelingsmiddag og differensiert tilbud om oppfølging.

Modellen fungerer meget godt og er et eksempel til etterfølgelse.

Den mest entydige erfaringen med våre vervede fra oppdraget i Kosovo er at de som profesjonelle soldater - utdannet og kvalifisert - gjennom verneplikten er fullt på høyde med enhver yrkessoldat, og vel så det.

Vår største utfordring i den videre utvikling av styrkebidraget til INT OPS (Internasjonale operasjoner) blir å sørge for fullverdig utdanning og samtrening gjennom førstegangstjenesten som grunnlag for kvalifisering til INT OPS. Utfordrende utdanning/trening og øvelser i større forband i fredsdriften er dermed et avgjørende fundament for vedlikehold av den kompetanse som kreves for å kunne stille troverdige styrkebidrag til internasjonale operasjoner.

Etterarbeid

Det er hevet over tvil at alle ledd i organisasjonen etter et slikt oppdrag besitter kompetanse som vil kunne være til nytte for Hæren i tiden som kommer.

TMBN starter utdanningen igjen 1 august på Heistadmoen for å videreføre IRF(L) tilknytningen og være klar til eventuelt å delta i KFOR IV. I tiden frem til da skal vi avvikle den ferien vi ikke hadde mulighet til å ta i fjor samt etter initiativ fra FO/HST (Forsvarets overkommando/Hærstaben) bidra til å sette erfaringene i system slik at kompetansen videreføres i størst mulig grad. Sentralt står et arbeidsseminar med alle aktuelle aktører på Heistadmoen i mai for å forsøke å samle sentrale erfaringer og bearbeide disse til en slags dreiebok som kan komme til nytte senere.

Avslutning

Vi må slutte å lete med lys og lykt etter måter å organisere våre bidrag til internasjonale operasjoner på, som ikke vil ha konsekvenser for fredsdriften. Vi må ikke vike unna å ta de beslutninger som er nødvendig for å realisere troverdige reaksjons- og forsterkningsstyrker, våre dyktige og motiverte befal og mannskaper fortjener det, og det er på høy tid, snart 10 år etter at de første entydige politiske signaler om å prioritere internasjonale operasjoner ble gitt.

Brig S studien skisserer i så måte et utmerket utgangspunkt for å realisere troverdig deltagelse i internasjonale operasjoner, med avdelinger som også vil være fullverdige bidrag til vår krigsstruktur. Fullstendig desentralisert utdanning av styrkebidragene derimot, vil være et tilbakeskritt av flere grunner. Den viktigste er at modellen ikke gir mulighet for å skape den avdelingsfølelse og samtrening som etter mitt syn er nødvendig.

En slik modell vil innebære at vi nok en gang lar oss friste til å velge en lite god løsning for å redusere konsekvensene for fredsdriften, på bekostning av de som tross alt skal ut i skarpe oppdrag i fred.

Bakgrunnen for tilnærmingen i Stm. 38, som kom i juni 99 var sitat "at en snarlig forbedring av vår kapasitet på området internasjonale operasjoner er så viktig, både for Forsvarets troverdighet i Norge og Norges troverdighet internasjonalt, at arbeidet med å etablere disse kapasitetene ikke kan utsettes til iverksettingen av neste langtidsmelding".

Det er i den sammenheng verdt å merke seg at Telemark bataljon i Kosovo har vært svært lik den innsatsstyrken som er foreslått i Stm. 38, dette signaliserer vilje til å ta de beslutninger og gjøre de prioriteringer som er nødvendig for å sikre troverdighet internasjonalt.

Jeg tillater meg i dag å konstatere at TMBN har løst sitt oppdrag på en måte som har bidratt til å forsterke Norges troverdighet som aktør i internasjonale operasjoner. Den norske Hær er i stand til å løse denne type - og skarpere oppdrag - på en meget troverdig måte og med betydelig bedre reaksjonsevne enn vi hadde sommeren 99, når vi er villige til å ta de beslutninger dette krever og prioritere deretter.

Mange velger å sette invasjonsvorsvaret opp mot deltagelse i internasjonale operasjoner, som om det var enten eller. Det er det selvsagt ikke.

Utfordrende og meningsfylt tjeneste i avdelingsforband her hjemme er helt nødvendig for å etablere den kompetanse- og treningsmessige standard som kreves for å være troverdig i internasjonale operasjoner. Likesom internasjonale operasjoner vil styrke invasjonsvorsvaret gjennom den erfaring og kompetanse som bringes med hjem etter fullført oppdrag. Ved en evt krise i vårt nærområde vil dessuten våre øremerkede reaksjons- og forsterkningsstyrker komplettere den øvrige krigsoppsetningen på en utmerket måte, og dersom de disponeres samlet utgjøre høyverdige stridsavdelinger.

Troverdig deltagelse i internasjonale operasjoner går altså ikke på bekostning av våre nasjonale oppgaver, tvert imot!

Troverdighet i internasjonale operasjoner handler først og fremst om kvalitet og reaksjonsevne. Dyktig befal og rekruttering av vervede basert på differensiert verneplikt gir oss et utmerket utgangspunkt for ytterligere økt troverdighet dersom vi er villig til å legge til rette i form av materiell, betingelser og prioriteringer.

En veltrent, balansert avdeling som kan være på plass i løpet av dager fra en politisk beslutning, men trekkes hjem etter f eks maksimalt ett år vil etter min mening rekruttere bedre, gi betydelig økt troverdighet og være billigere over tid enn et skreddersydd bidrag som vedlikeholdes i mange år, for ikke å snakke om kostnadene forbundet med både og ambisjonen.

Raskt ut og raskt hjem er altså sannsynligvis både mer troverdig og mindre ressurskrevende enn det vi legger opp til gjennom en modell med både en reaksjonsstyrke og vedlikehold av et løpende engasjement over mange år.

La meg avslutningsvis få uttrykke min takknemlighet til FO/HST, Distriktskommando Østlandet og Telemark regiment samt alle involverte inspektorer for den vilje til prioritering og støtte som ble vist når beslutningen ble tatt om innsetting 11 juni 1999.

Jeg tar av meg hatten i ærbødighet til de menn og kvinner jeg har hatt æren av å lede i TMBN. Hver og en har gitt et verdifullt personlig bidrag til fred og frihet i Kosovo - og dermed Europa!

Takk for oppmerksomheten!